

Міжнародний європейський університет
Навчально-науковий інститут «Європейська школа бізнесу»
Кафедра психології та суспільно-гуманітарних наук

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

**здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності С4 (053) «Психологія» усіх форм здобуття освіти**

Схвалено та рекомендовано для друку на засіданні науково-методичної ради Міжнародного європейського університету (протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.).

Розглянуто та затверджено на засіданні психології та соціально-гуманітарних дисциплін ННІ «Європейська школа бізнесу» Міжнародного європейського університету (протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.)

Упорядники: Сватенкова Тетяна Іванівна – доцент, кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін
ННІ «Європейська школа бізнесу»
Міжнародного європейського університету
Боярко Ірина Миколаївна – професор, доктор економічних наук,
проректор з наукової та навчально-методичної роботи
Міжнародного європейського університету

Рецензент: Вишневська Олена Павлівна – кандидат психологічних наук,
доцент психології та соціально-гуманітарних дисциплін
ННІ «Європейська школа бізнесу»
Міжнародного європейського університету

Наскрізна програма практичної підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С4 (053) «Психологія» усіх форм здобуття освіти / Упорядники Т.І. Сватенкова, І.М.Боярко. Київ : МСУ, 2025. 12 с.

ЗМІСТ

1.	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2.	МЕТА ПРАКТИК	4
3.	ВИДИ ПРАКТИКИ ТА ЇХ ПОСЛІДОВНІСТЬ.....	4
4.	ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИК	5
5.	ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАКТИК	5
6.	ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ	7
7.	ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИК.....	9
8.	ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ-ПРАКТИКАНТІВ	9
9.	ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ	10
10.	ОБОВ'ЯЗКИ ВИПУСКОВОЇ КАФЕДРИ І КЕРІВНИКІВ ПРАКТИК	10
11.	ОРГАНІЗАЦІЯ НАСТАНОВНИХ ТА ПІДСУМКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ	11
12.	ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	11
13.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	11
14.	ДЕОНТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИК	12

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Наскрізна програма практики є невіддільною складовою частиною освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 (053) «Психологія» усіх форм здобуття освіти.

1.2. Програма визначає єдину логіку, наступність, цілі, завдання, зміст та результати практичної підготовки здобувачів, спрямовані на формування професійних компетентностей та практичних умінь у сфері клінічної психології.

1.3. Наскрізна програма розроблена відповідно до таких нормативних документів:

- закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (із змінами);
- стандарту вищої освіти України за спеціальністю 053 «Психологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24 квітня 2019 року № 564;
- положення про проведення практики здобувачів закладів вищої освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93;
- статуту Міжнародного європейського університету та внутрішніх нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу, проведення практики, оцінювання результатів навчання та академічну доброчесність.

2. МЕТА ПРАКТИК

2.1. Загальною метою практичної підготовки є забезпечення цілісного поєднання теоретичних знань та практичних умінь, формування у здобувачів готовності до самостійної професійної діяльності в галузі клінічної психології.

2.2. Практична підготовка спрямована на формування комплексу компетентностей та результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти України та освітньою програмою, що забезпечують здатність здійснювати психодіагностичну, консультативну, психокорекційну, науково-дослідну та організаційну діяльність, ефективно взаємодіяти у мультидисциплінарному середовищі, дотримуючись при цьому високих етичних стандартів професії психолога та принципів гуманістичної орієнтації у фаховій практиці.

3. ВИДИ ПРАКТИКИ ТА ЇХ ПОСЛІДОВНІСТЬ

3.1. Практична підготовка здійснюється як цілісна, інтегрована система взаємопов'язаних етапів, спрямованих на поглиблення теоретичних знань, розвиток професійної рефлексії та набуття досвіду вирішення складних, нестандартних завдань у галузі клінічної психології. Вона забезпечує поступове ускладнення змісту, форм і методів діяльності від первинного ознайомлення з реальними умовами психологічної практики до повної професійної автономії здобувача у виконанні дослідницьких, консультативних та аналітичних функцій.

3.2. У структурі освітньо-професійної програми передбачено такі види практики:

№	Вид практики	Семестр	Обсяг, кредити ЄКТС/години	Форма підсумкового контролю	Основне спрямування
1	Діагностично-консультативна	3	6/180	Диф. залік	Набуття практичних навичок психологічного обстеження, інтерпретації результатів, здійснення консультування, кризового втручання та розвитку рефлексивних умінь.
2	Переддипломна	3	6/180	Диф. залік	Поглиблення та узагальнення професійних компетентностей, виконання дослідницьких завдань у межах підготовки матеріалів для кваліфікаційної роботи, формування аналітичного мислення та професійної автономії.

4. ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИК

Організація практик ґрунтується на таких принципах:

- 1) органічний зв'язок практичних завдань із теоретичною підготовкою. Зміст практик логічно поєднується з вивченням дисциплін освітньої програми, що забезпечує комплексне набуття компетентностей;
- 2) можливість індивідуалізації практики. Здобувачам надається право обирати об'єкт проходження практики та тематику, що корелює з напрямом майбутньої кваліфікаційної роботи, їхніми інтересами та професійними нахилами;
- 3) забезпечення дослідницького підходу. Практика спрямована на розвиток здатності до наукового пошуку та включає:
 - дослідження актуальної психологічної проблематики у соціальних структурах, що є базовими для практичної діяльності психолога;
 - апробацію теоретичних знань у реальних умовах;
 - формування дослідницької самостійності та реалізацію завдань, пов'язаних із дослідженням при підготовці кваліфікаційної роботи;
 - наступність, систематичність і поступовість. Зміст, форми та методи практики вибудовуються за принципом послідовного ускладнення, що забезпечує безперервність професійного розвитку.

5. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАКТИК

5.1. ХАРАКТЕРИСТИКА КОНСУЛЬТАЦІЙНО - ДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

5.1.1. **Мета:** забезпечити особистісну готовність здобувачів до практичної реалізації набутих у процесі навчання фундаментальних знань про теоретико- методологічні аспекти професійної діяльності в галузі психології та клінічної психології, принципи її організації та форми проведення, а також розвиток професійної рефлексії й етичної відповідальності у взаємодії з клієнтом.

5.1.2. Основні завдання:

- **поглиблення теоретико-методологічних знань та оволодіння методами психологічної практики:**
 - формувати здатність інтегрувати знання з різних галузей психології для розв'язання складних професійних завдань;
 - застосовувати доказові підходи й науково обґрунтовані методики у психодіагностичній і консультативній діяльності.
- **закріплення розуміння професійної ролі та функцій психолога у мультидисциплінарному середовищі:**
 - ознайомитися зі структурою діяльності психолога у клінічних, освітніх, реабілітаційних і соціальних установах;
 - аналізувати нормативно-правові документи, етичні кодекси та стандарти професійної діяльності психолога.
- **розвиток практичних умінь психодіагностичного обстеження:**
 - обирати й застосовувати валідні та надійні психодіагностичні методики з урахуванням вікових, когнітивних і емоційних особливостей клієнтів;
 - проводити аналіз, інтерпретацію та узагальнення результатів діагностики, формулювати професійно обґрунтовані висновки й рекомендації.
- **формування навичок психологічного консультування та психокорекційної взаємодії:**
 - планувати й проводити індивідуальні та групові консультації з використанням базових технік когнітивно-поведінкової, підтримувальної чи кризової терапії;
 - забезпечувати психологічну підтримку клієнтів із різними видами запиту, здійснювати профілактику дезадаптивних станів;
- **розвиток професійної етики, рефлексії та відповідальності у взаємодії з клієнтами:**
 - дотримуватися принципів конфіденційності, добровільності, толерантності та недискримінації;
 - демонструвати рефлексивну позицію щодо власних дій у консультативному процесі, усвідомлювати межі професійної компетентності;
 - визначати напрями особистісного і професійного самовдосконалення.

- **Формування інформаційно-аналітичної компетентності та цифрової культури фахівця:**
 - використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для ведення професійної документації, статистичної обробки даних, підготовки звітів і презентацій результатів практики;
 - представляти результати діяльності у письмовій та усній формах, дотримуючись академічних стандартів і норм професійної комунікації.

5.1.3. Компетентності, що формуються

Група	Код	Формулювання
Інтегральна	ІК	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні	ЗК1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК2	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
	ЗК3	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК4	Здатність ідентифікувати, формулювати та вирішувати проблеми.
	ЗК6	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК9	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
	ЗК11	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології відповідно до існуючих потреб і завдань, зокрема, для реалізації функцій і завдань професійної діяльності.
Спеціальні (фахові)	СК1	Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
	СК2	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
	СК3	Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
	СК4	Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультативну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
	СК7	Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
	СК8	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
	СК9	Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
	СК10	Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

5.1.4. Програмні результати навчання, що формуються

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР12. Вміти професійно застосовувати на практиці знання з медико психологічних дисциплін.

ПР13. Використовувати психологічні та діагностико корекційні методи у роботі з особами із девіантною поведінкою.

ПР14. Знати ознаки та рівні психічного здоров'я людини, розрізняти відмінності неврозів, неврозоподібних станів, психопатій та акцентуацій характеру.

5.1.5. Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження практики

№	Результат навчання з практики	Компетентності	Програмні результати навчання
1	Здійснювати цілеспрямований пошук, критичний відбір, узагальнення та аналітичну інтерпретацію професійно значущої інформації з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у реальних умовах	ЗК1, ЗК11, СК1	ПР1, ПР7
2	Аналізувати та інтерпретувати результати психологічного обстеження, формулювати висновки й обґрунтовані рекомендації з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей особи.	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК9, СК1, СК3, СК4	ПР2, ПР3, ПР4, ПР14
3	Планувати й проводити індивідуальні та групові консультації, застосовувати науково обґрунтовані техніки психотерапевтичних підходів.	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК9, СК3, СК4, СК7, СК10	ПР4, ПР5, ПР12, ПР13
4	Демонструвати етичну компетентність, неухильно дотримуватися принципів конфіденційності, добровільності, недискримінації й професійної відповідальності у взаємодії з клієнтами..	ЗК1, ЗК6, СК7, СК9	ПР9
5	Використовувати цифрові інструменти для ведення документації, фіксації даних та оформлення звіту з практики.	ЗК1, ЗК11	ПР1, ПР7
6	Здійснювати систематичну рефлексію власних професійних дій, об'єктивно оцінювати сильні та слабкі сторони фахової компетентності, формувати конструктивний запит на супервізію.	ЗК4, ЗК3, СК7, СК8	ПР4, ПР8

6. ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

6.1.1. Мета переддипломної практики

Переддипломна практика має дослідницько-практичний характер і спрямована на:

- систематизацію та узагальнення теоретичних і емпіричних знань, необхідних для написання кваліфікаційної роботи;
- опанування методологією та методами психологічних досліджень;
- розвиток наукового та аналітичного мислення;
- формування етично відповідальної позиції дослідника.

Основною метою є підведення підсумків констатувального та формувального етапів магістерського дослідження та підготовка здобувача до самостійного виконання кваліфікаційної роботи.

6.1.2. Основні завдання практики:

- **поглиблення теоретичної підготовки та інтеграція знань у процесі проведення наукового дослідження:**

- розвинути здатність здійснювати критичний аналіз сучасних наукових джерел, обґрунтовувати актуальність і наукову новизну дослідження;
- формувати навички постановки дослідницької проблеми, розроблення гіпотез, визначення вибірки та добору валідних методів і методик;

- **опанування методологією та технікою проведення психологічного дослідження:**

- планувати, організовувати та здійснювати емпіричні дослідження з урахуванням принципів доказовості, валідності, надійності та етичних вимог;
- застосовувати кількісні й якісні методи збору даних, забезпечуючи об'єктивність і репрезентативність результатів;

- **розвиток аналітичних умінь і здатності до інтерпретації результатів:**

- проводити обробку емпіричних даних із використанням статистичних і аналітичних методів;
- інтерпретувати отримані результати, узагальнювати закономірності та формулювати науково обґрунтовані висновки й рекомендації;

- **забезпечення практичного застосування результатів дослідження:**

- розробляти програми психологічних інтервенцій, профілактики або розвитку, що базуються на результатах емпіричного аналізу;
- обґрунтовувати доцільність і ефективність запропонованих рекомендацій у контексті реальної професійної діяльності;

• **формування навичок академічної та наукової комунікації:**

- готувати письмовий звіт, презентації і публічні виступи за результатами дослідження;
- використовувати сучасні цифрові технології для підготовки та представлення матеріалів;

• **становлення рефлексивної та етично відповідальної позиції дослідника:**

- аналізувати власну дослідницьку діяльність з позицій наукової доброчесності, прозорості та етичності;
- усвідомлювати межі власної компетентності, визначати напрями професійного розвитку й підвищення кваліфікації.

6.1.3. Компетентності, що формуються

Група	Код	Формулювання
Інтегральна	ІК	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні	ЗК1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК2	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
	ЗК3	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК4	Здатність ідентифікувати, формулювати та вирішувати проблеми.
	ЗК6	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК11	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології відповідно до існуючих потреб і завдань, зокрема, для реалізації функцій і завдань професійної діяльності.
Спеціальні (фахові)	СК1	Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
	СК2	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
	СК3	Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
	СК4	Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультативну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
	СК8	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

6.1.4. Програмні результати навчання, що формуються

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР12. Вміти професійно застосовувати на практиці знання з медико-психологічних дисциплін.

6.1.5. Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження практики

№	Результат навчання з практики	Компетентності	Програмні результати навчання
1	Здійснювати цілеспрямований пошук, критичний відбір та аналітичну інтерпретацію професійно значущої інформації з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	ЗК1, ЗК4, ЗК11; СК1	ПР1, ПР10
2	Планувати, організовувати та проводити психологічне дослідження із	ЗК2, ЗК6; СК2,	ПР2, ПР11

№	Результат навчання з практики	Компетентності	Програмні результати навчання
	застосуванням валідних, надійних і доказових методів, забезпечуючи дотримання етичних норм і наукових принципів	СК3	
3	Інтегрувати теоретичні знання з різних галузей психології, включаючи медико-психологічні дисципліни, для вирішення складних професійних завдань у практичній діяльності	ЗК1, ЗК4; СК1, СК4	ПР3, ПР12
4	Узагальнювати результати емпіричних досліджень, формулювати теоретичні висновки та здійснювати психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп чи організації	ЗК2, ЗК4; СК1, СК2	ПР3, ПР4
5	Розробляти та застосовувати практичні психологічні інструменти (консультативні, психодіагностичні, тренінгові, психокорекційні) відповідно до науково обґрунтованих підходів	ЗК1, ЗК4; СК4	ПР3, ПР12
6	Аргументовано представляти результати психологічного дослідження в усній і письмовій формах, брати участь у професійних дискусіях, демонструючи академічну добросовісність, креативність та критичне мислення	ЗК3, ЗК6; СК1, СК3	ПР7, ПР10
7	Оцінювати власну професійну компетентність, визначати потреби у саморозвитку та підвищенні кваліфікації відповідно до складності професійних завдань і меж відповідальності психолога	СК8	ПР8

7. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИК

7.1. Інструктаж і ознайомлення з умовами роботи. Установи, що виступають базами практики, зобов'язані провести для здобувачів інструктаж з правил техніки безпеки. Здобувач має ознайомитися з робочим місцем та погодити індивідуальний план роботи на період проходження практики з керівником практики від бази.

7.2. Дотримання внутрішнього розпорядку. Здобувач зобов'язаний чітко виконувати правила внутрішнього розпорядку установи, що є базою практики.

7.3. Звітність. Звіт про практику складається здобувачем згідно з графіком її проходження, визначеним навчальним планом та узгодженим із керівником практики.

7.4. Оцінювання результатів практики. Практика оцінюється за стобальною шкалою, а її результати враховуються як диференційований залік.

7.5. Повторне проходження практики. У випадку невиконання завдань практики, отримання негативного відгуку або незадовільної оцінки (0-59 балів), що кваліфікується як академічна заборгованість, здобувач має право на повторне проходження практики. Повторне проходження практики здійснюється без відриву від освітнього процесу у терміни, встановлені індивідуальним графіком або наказом керівника інституту. Тривалість повторного проходження визначається необхідним обсягом невідпрацьованих завдань та годин, але не перевищує початково встановлений обсяг практики.

7.6. Відсутність під час практики. Якщо здобувач з поважних причин був відсутній понад третину навчальних днів, передбачених для практики, або не проходив її взагалі, для нього встановлюється новий термін проходження практики без відриву від навчання. У випадку пропуску практики без поважних причин кожен день відсутності зараховується як шість академічних годин пропусків.

7.7. Академічна заборгованість. Практика, яка оцінена як «незадовільно», вважається академічною заборгованістю здобувача та підлягає обов'язковому повторному проходженню.

8. ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Під час проходження практик здобувачі зобов'язані:

- брати участь у настановчих та підсумкових конференціях з питань організації та підбиття підсумків практики;
- виконувати правила внутрішнього розпорядку установи, розпорядження адміністрації бази практики та вимоги керівників практики від кафедри та бази практики;
- виконувати всі види роботи, визначені програмою практики та індивідуальним планом роботи;
- відвідувати консультації відповідно до затвердженого графіка;

- систематизувати матеріали, зібрані під час практики, та подати їх на кафедру упродовж трьох днів після завершення практики.

9. ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

9.1. Здобувачі самостійно обирають базу практики та надають від закладу офіційне відношення (довідку) про відсутність заперечень проти проходження практики, а також гарантії створення належних умов для її виконання. Університет забезпечує здобувачів направленнями на проходження діагностично-консультаційної та переддипломної практик згідно з графіком навчального плану.

9.2. Для виконання завдань діагностично-консультаційної та переддипломної практик здобувачі направляються до установ та організацій, що забезпечують умови для набуття професійного досвіду. Зокрема, це можуть бути:

- центри практичної психології та соціальної роботи;
- реабілітаційні центри;
- притулки для неповнолітніх;
- центри зайнятості населення;
- центри соціальних служб для молоді;
- громадські організації та інші установи, діяльність яких пов'язана з психологічною допомогою та підтримкою різних категорій населення.

9.3. Місце проходження практики визначається за такими принципами:

- установа повинна мати у штаті посаду практичного психолога, соціального педагога або іншого фахівця відповідного профілю;
- установа зобов'язана надати офіційний дозвіл на проходження практики та документи, що підтверджують особливості її проходження здобувачем;
- установа повинна забезпечити можливість виконання всіх завдань, передбачених програмою практики.

10. ОБОВ'ЯЗКИ ВИПУСКОВОЇ КАФЕДРИ І КЕРІВНИКІВ ПРАКТИК

10.1. **Організатор практик** – психології та соціально-гуманітарних дисциплін:

- здійснює загальне керівництво практичною підготовкою здобувачів: погоджує та рекомендує бази для проходження практик, координує розподіл здобувачів між керівниками, організовує і проводить настановні та підсумкові конференції;
- готує матеріали для видання наказу про направлення здобувачів на практики та подає їх керівнику навчально-наукового інституту;
- оформляє документацію, необхідну для здійснення оплати працівникам баз практики, які залучаються до керівництва здобувачами (якщо передбачено договором);
- збирає та систематизує документацію, що підтверджує проходження здобувачами діагностично-консультаційної та переддипломної практик;
- контролює діяльність керівників практик щодо якості керівництва роботою здобувачів-практикантів;
- складає звіт за результатами проведення практик та подає його директору інституту і керівнику департаменту організації освітнього процесу.

10.2. **Керівник практики від кафедри:**

- бере участь в організації та проведенні настановної і підсумкової конференцій;
- затверджує індивідуальний план роботи здобувачів-практикантів;
- сприяє створенню оптимальних умов для виконання завдань практики у закладах, де вона проходить;
- надає допомогу здобувачам у плануванні та здійсненні різних видів психологічної діяльності;
- консулює здобувачів з питань виконання завдань практики та оформлення звітної документації;
- підтримує взаємодію з адміністрацією установ, які є базами практики;
- перевіряє звітну документацію здобувачів;
- оцінює якість виконання завдань практики, оформлює звітні матеріали та подає результати організатору практик. За підсумками проходження практики керівник складає характеристику, у

якій відображає якість виконання здобувачем завдань, рівень сформованості дослідницьких умінь та готовність до виконання професійних функцій.

11. ОРГАНІЗАЦІЯ НАСТАНОВНИХ ТА ПІДСУМКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ

11.1. **Настановна конференція** проводиться перед початком як діагностично-консультаційної, так і та переддипломної практики за темою кваліфікаційної роботи. На конференції організатор та керівники практик інформують здобувачів про:

- мету і завдання конкретної практики;
- тривалість та строки проходження;
- місце проходження;
- склад груп і призначених керівників;
- обов'язки здобувачів-практикантів;
- графік консультацій;
- види робіт, що підлягають виконанню;
- форму звітної документації;
- порядок контролю та критерії оцінювання результатів практики.

11.2. **Підсумкова конференція** проводиться після завершення практики. На ній організатор і керівники здійснюють аналіз якості виконання здобувачами завдань, обговорюють труднощі та позитивні результати, а також збирають пропозиції здобувачів щодо удосконалення організації практичної підготовки.

12. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

12.1. Контроль за проходженням практик здійснюється з метою надання здобувачам необхідної допомоги у виконанні програм практик, а також забезпечення належного рівня організації та якості практичної підготовки.

12.2. Контроль з боку закладу вищої освіти здійснюють:

- директор інституту (або його заступники);
- завідувач випускової кафедри;
- гарант освітньої програми та керівники практик.

12.3. Контроль передбачає:

- перевірку відвідування установи, що є базою практики, та дотримання правил внутрішнього розпорядку і режиму роботи;
- оцінювання ведення здобувачем щоденника практики, у якому фіксуються: мета та завдання практичної діяльності; умови виконання завдань; опис перебігу виконаної роботи.
- перевірку виконання індивідуального плану роботи та завдань, передбачених програмою практики;
- контроль за підготовкою та своєчасним поданням здобувачем звіту про проходження практики.

12.4. Фахівець бази практики, за роботою якого спостерігає здобувач, засвідчує виконання ним завдань *підписом у щоденнику практики*. Це підтверджує участь здобувача у відповідних видах психологічної діяльності.

12.5. Практика може бути зарахованою за умови:

- повного виконання завдань практики;
- подання здобувачем оформленого звіту та щоденника;
- наявності позитивного відгуку (характеристики) з місця проходження практики.

13. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів проходження діагностично-консультаційної та переддипломної практик здійснюється за стобальною шкалою (з подальшим переведенням у національну), з урахуванням повноти виконання програмних завдань, своєчасності подання звітної документації та її змістовного наповнення.

Бал (ECTS/100-бальна шкала)	Національна оцінка	Характеристика виконаної роботи
90–100	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> ● Матеріали подані вчасно і в повному обсязі; ● звітна документація відповідає усім вимогам; ● робота є оригінальною; ● наявні всі бланки досліджень; ● кількісний та якісний аналіз виконаний без суттєвих помилок.
75–89	Добре	<ul style="list-style-type: none"> ● Матеріали подані вчасно і в повному обсязі; ● робота оригінальна; ● наявні бланки досліджень; ● аналіз проведено якісно, але з незначними методологічними недоліками.
60–74	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> ● Матеріали подані з порушенням термінів або неповні; ● робота є авторською, але містить помилки в оформленні; ● відсутні окремі бланки досліджень; ● аналіз виконаний, проте з істотними недоліками, що знижують якість інтерпретації результатів.
0–59	Незадовільно	<ul style="list-style-type: none"> ● Матеріали не подані або подані частково; виявлено порушення норм академічної доброчесності (плагіат, списування, фальсифікація даних), що є підставою для незарахування практики відповідно до нормативних документів МСУ; ● відсутні бланки досліджень; ● суттєві методологічні помилки; ● критичний аналіз літератури неповний і неправильно оформлений; ● відсутнє категоріальне поле проблеми, пов'язаної з темою кваліфікаційної роботи.

14. ДЕОНТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИК

14.1. Практики, окрім виконання навчально-практичних завдань, покликані реалізовувати фундаментальний принцип професійної діяльності психолога – «Не нашкодь!». Оскільки у процесі проходження практики здобувач може опинитися в ситуаціях, що потенційно створюють ризик заподіяння шкоди клієнту (як свідомо, так і несвідомо), важливою є орієнтація на положення Етичного кодексу психолога, що регламентує взаємодію фахівця та клієнта. Таким чином, дотримання здобувачами етичних норм є обов'язковою умовою не лише якісного виконання завдань практики, а й формування професійної відповідальності майбутнього психолога.

14.2. У процесі практики здобувач зобов'язаний:

- дотримуватися конфіденційності щодо отриманої інформації;
- поважати гідність, права та індивідуальність клієнта;
- уникати будь-яких форм дискримінації чи упередженого ставлення;
- діяти в межах власної компетентності та не братися за завдання, що перевищують рівень його підготовки;
- у разі виникнення сумнівів чи етичних труднощів – негайно звернутися до керівника практики або практичного психолога за роз'ясненнями та консультацією.